

Valerian Stan

Comentarii
privind principalele deficiente ale legislatiei anticoruptie si
proponeri de amendare a acesteia

In cadrul a doua proiecte proprii destinate integritatii publice, derulate in perioada aprilie 2003 - septembrie 2004, Fundatia pentru o Societate Deschisa (FSD) si Centrul de Resurse Juridice (CRJ) au monitorizat implementarea prevederilor Legii "anticoruptie" nr. 161/2003. Rezultatele monitorizarii au condus la concluzia ca aproximativ 80% dintre institutiile si autoritatile publice, centrale si locale, incalca sau aplica deficitar prevederile legale. Cauzele acestei situatii, s-a constatat, tin pe de o parte de disponibilitatea redusa a oficialilor de a respecta legea iar pe de alta parte de numeroasele lacune ale legislatiei anticoruptie, lacune pe care analiza de fata Isi propune sa le sintetizeze.

Legea nr. 161/2003 privind unele masuri pentru asigurarea transparentei in exercitarea demnitatilor publice, a functiilor publice si in mediul de afaceri, prevenirea si sanctionarea coruptiei a fost adoptata prin angajarea raspunderii Guvernului in fata Camerei Oeputatilor si Senatului, in sedinta comuna din 31 martie 2003 si a fost publicata in Monitorul Oficial al Romaniei nr. 279 din 21 aprilie 2003. Legea a intrat in vigoare la data de 21 aprilie 2004, cu exceptia Titlului II al Cartii I, care a intrat in vigoare in termen de 30 de zile de la publicare si a Titlului V al Cartii I, care a intrat in vigoare in termen de 90 de zile de la publicare.

Ulterior adoptarii, Legea a fost modificata si completata prin intermediul a cinci acte normative, astfel:

- a) prin Ordonanta de urgenta nr. 40/2003, la capitolul privind incompatibilitatile in exercitarea demnitatilor publice si a functiilor publice a fost introdus art. 100¹, prin care s-a stabilit ca la sesizarea Presedintelui Romaniei unele persoane exercitand demnitati sau functii publice pot indeplini in continuare functia care a generat situatia de incompatibilitate daca un interes public impune aceasta; de asemenea, Legea a fost modificata in sensul precizarii de catre oficiali, in declaratia de avere proprie, a cuantumului depozitelor bancare si al conturilor curente a caror valoare insumata depaseste echivalentul a 10.000 euro;
- b) prin Ordonanta de urgenta nr. 24/2004, s-a stabilit obligativitatea depunerii declaratiilor de avere inclusiv pentru persoanele care candideaza pentru functia de presedinte al Romaniei, deputat, senator, consilier judetean, consilier local sau primar; prin aceeasi Ordonanta sa stabilit un nou continut al declaratiilor de avere, mai ales in sensul instituirii obligatiei oficialilor de a preciza cuantumul (valoarea) depozitelor bancare (creantelor, veniturilor, obligatiilor etc.) care depasesc echivalentul a 5.000 de euro;
- c) prin Legea nr. 171/2004, la art. 94 din Cartea I a Legii a fost introdus alin. (2), prin care s-a stabilit ca *"nu se afla in situatie de incompatibilitate functionarul public care este desemnat printr-un act administrativ, emis in conditiile legii, sa reprezinte sau sa participe in calitate de reprezentant al autoritatii sau institutiei publice in cadrul unor organisme sau organe colective de conducere constituite in temeiul actelor normative in vigoare"*;

- d) prin Legea nr. 280/2004, dupa art. 82 din Cartea I a Legii a fost introdus art. 82¹, prin care s-a stabilit, in principal, ca *"deputatul sau senatorul care, pe durata exercitarii mandatului de parlamentar, doreste sa exercite si profesia de avocat nu poate sa pledeze in cauzele ce se judeca de catre judecatorii sau tribunale si nici nu poate acorda asistenta juridica la parchetele de pe langa aceste instante"*;
- e) prin Legea nr. 359/ 2004, a fost abrogat art. 174 alin. (2) din Titlul V Grupurile de interes economic - al Cartii I a Legii;

Inca inainte de adoptarea Legii nr. 161/2003, FSD si CRJ au semnalat numeroasele lacune ale Legii. Pe intreaga durata a monitorizarii aplicarii Legii a fost evident ca respectivele lacune au constituit a cauza importanta a lipsei de rezultate in "lupta impotriva coruptiei".

Monitorizarea pe care FSD si CRJ au facut-o a confirmat temeinicia criticilor aduse Legii inca inainte de adoptare, inclusiv in sensul ca aceasta Lege este un amestec de prevederi in care reglementarile privind conflictele de interese, incompatibilitatile si declararea si controlul averilor se amesteca cu cele privind pornografia infantila pe Internet, Registrul Comertului, structura de conducere a Parchetului National Anticoruptie etc.

Reglementarile **privind conflictele de interese** sunt inadecvate si lacunare incepand chiar de la definirea notiunii de *„conflicte de interese"*. Astfel, in definirea acestei notiuni a fost avut in vedere exclusiv *„folosul material"* propriu, al sotului sau rudelor de gradul I pe care oficialul l-ar putea urmari in exercitarea functiei publice. Deficienta semnalata devine cat se poate de evidenta daca dispozitiile Legii sunt comparate cu normele europene in materie. Astfel, Recomandarea nr R(2000)10 a Comitetului de Ministri al Consiliului Europei privind Codul de conduita pentru functionarii publici este in mod categoric mai cuprinzatoare decat Legea in discutie atunci cand defineste conflictul de interese: *"Conflictul de interese se naste in situatia in care un functionar public are un interes personal de natura sa influenteze sau sa para a influenta exercitarea impartiala si obiectiva a functiilor sale oficiale"* (art. 13 alin. 1). De asemenea mai cuprinzatoare sunt reglementarile europene si in ce priveste definirea interesului personal al functionarului public (art. 13 alin. 2): *„Interesul personal al functionarului public cuprinde orice avantaj pentru el insusi sau in favoarea familiei sale, a parintilor, prietenilor sau persoanelor apropiate, sau a persoanelor sau organizatiilor cu care el a avut relatii de afaceri sau politice"*. In comparatie cu normele citate, art. 70 si urmatoare din Cartea I Titlul IV al Legii nr. 161/2003, stabilesc ca conflictul de interese priveste exclusiv interesele *"de natura patrimoniala"* ale oficialului insusi, ale sotului ori rudelor de gradul I. In conditiile in care mai ales din cauza conflictelor de interese ale oficialilor (in primul rand ale oamenilor politici), fenomenul coruptiei a devenit endemic si sistemic in Romania, era necesar, in modul cel mai evident, ca prin lege sa fie avute in vedere inclusiv interesele *„prietenilor"* oficialilor, ale *„persoanelor apropiate, sau ale persoanelor sau organizatiilor cu care ei au avut relatii de afaceri si politice"*.

Legea este deficitara si din cauza ca din enumerarea categoriilor carora le sunt aplicabile prevederile privind conflictele de interese (art. 69) lipsesc, intre altii, Presedintele Romaniei, magistratii, judecatorii Curtii Constitutionale, membrii Curtii de Conturi, membrii Consiliului Legislativ, membrii conducerii BNR, cadrele militare si personalul din serviciile de informatii. Parlamentarilor nu le sunt de asemenea aplicabile reglementarile specifice privind conflictele de interese (Titlul IV Cap. II si Cap. IV). In acest fel exista posibilitatea ca parlamentarilor sa initieze sau sa sprijine adoptarea unui act normativ cu scopul de a urmari un interes propriu sau al unui grup de persoane in cadrul caruia el, membrii familiei sale, ori persoane apropiate lor detin direct sau indirect controlul. Un numar de monitorizari facute in ultimii ani, inclusiv dupa adoptarea Legii nr. 161/2003, au aratat ca marea majoritate a deputatilor si senatorilor sunt implicati - direct sau prin intermediul membrilor de familie - in numeroase afaceri. Aceleasi monitorizari au evidentiat si faptul ca repartizarea deputatilor si senatorilor in comisiile permanente, inclusiv la conducerea acestora, s-a facut deseori in functie de

domeniul in care parlamentarii si familiile lor aveau/au afacerile (industrie, comert, agricultura, turism, financiar - bancar etc). Deficienta la care ne referim este cu atat mai evidenta cu cat pentru deputati si senatori este stabilita obligativitatea intocmirii si depunerii "declaratiilor de interese" (art. 113).

In ce priveste membrii Guvernului, secretarii de stat, subsecretarii de stat, prefectii si subprefectii, acestia sunt obligati sa nu emita acte administrative, sa nu incheie acte juridice, sa nu ia parte la luarea unei decizii in exercitarea functiei publice de autoritate daca astfel se ajunge la un folos material pentru sine, familie sau rude (art. 72). In schimb, Legea permite categoriilor enuntate mai sus, sa emita, sa aprobe si sa adopte acte normative chiar daca se afla in conflict de interese (art. 72 alin. 2), ceea ce de asemenea constituie o serioasa deficienta a Legii.

Legea stabileste ca primul-ministru, prin intermediul Corpului de Control al Guvernului, verifica sesizarile cu privire la existenta unui conflict de interese la nivelul membrilor Cabinetului, al secretarilor si subsecretarilor de stat, al prefectilor si subprefectilor. In absenta unei dispozitii specifice, insa, daca primul-ministru insusi s-ar afla intr-o situatie de conflict de interese, acesta ar fi pus in postura rizibila fie de a "verifica" o sesizare facuta asupra propriei persoane, fie de a se autosesiza si de a recomanda inceperea urmariri penale de catre organele competente impotriva propriei persoane. Sub aspectul atributiilor amintite ale Corpului de Control, este de precizat ca incepand din data de 25 martie 2004 aceasta institutie a fost desfiintata (Ordonanta de urgenta nr. 11/2004 privind stabilirea unor masuri de reorganizare in cadrul administratiei publice centrale), fara ca atributiile sale in materia aplicarii Legii nr. 161/2003 sa fi fost preluate de alta institutie sau autoritate publica. Prin urmare, intre 25 martie 2004 si data analizei de fata, Legea nr. 161/2003 a fost inaplicabila, sub aspectul amintit, la nivelul Guvernului.

Reglementarile privind conflictele de interese sunt deficitare si pentru ca nu prevad sanctiuni pentru situatiile in care oficialii nu respecta obligatia declararii intereselor (art. 100 - 103 ale Titlului IV). Monitorizarile realizate de FSD si CRJ au aratat ca una din principalele cauze ale neaplicarii Legii, sub acest aspect, o constituie tocmai lipsa oricaror sanctiuni. Cu ocazia acelorasi monitorizari s-a constatat o practica neunitara cu privire la (ne)publicarea declaratiilor de interese. Astfel, au existat cazuri (Parlamentul si Guvernul, de exemplu) in care declaratiile de interese au fost publicate de pagina de Internet a respectivelor autoritati, desi prin Lege (art. 113) se stabileste ca aceste declaratii "sunt publice", fara a se institui obligatia publicarii lor, asa cum se intampla in cazul declaratiilor de avere. Experienta monitorizarilor FSD si CRJ, dar si a altor organizatii neguvernamentale sau a unor institutii de presa recomanda modificarea Legii nr. 161/2003 in sensul obligatiei publicarii declaratiilor de interese in aceleasi conditii ca si a declaratiilor de avere.

Continutul declaratiilor de interese este de asemenea stabilit deficitar (art. 111), in sensul ca prin aceste declaratii oficialii au obligatia sa declare numai interesele personale, si nu si pe cele ale "*sotilor si rudelor de gradul I*", asa cum acestea sunt avute in vedere de art. 72 si urmatoarele. Monitorizarea facuta FSD si CRJ a evidentiat inclusiv faptul ca modul in care sunt formulate cele cinci capitole ale "Declaratiei de interese" este imprecis, ceea ce a condus la o interpretare a Legii si la o practica complet neunitara. Unul din mai multele exemple care pot fi date este acela al capitolului 4 din formularul "Declaratiei de interese" "*Calitatea de actionar sau asociat la societati comerciale, inclusiv banci sau alte institutii de credit, societati de asigurare si financiare*". In absenta unor alte precizari ale textului Legii, deputatii si senatorii pot completa acest capitol - si au si facut-o in numeroase cazuri - chiar si numai cu mentiunea "Da" sau "Nu", ceea ce face complet ineficace, sub acest aspect, reglementarile privind declararea intereselor private in raport cu care interesul public poate intra in conflict. Daca oficialii vor declara doar ca "Da", sunt actionari la societati comerciale, fara a preciza care sunt acele societati comerciale, nimeni nu va avea posibilitatea sa afle, consultand

"Declaratia de interese", daca respectivii oficiali s-au aflat sau nu in vreo situatie de conflict de interes pe timpul cat au avut functii sau calitati publice. O asemenea interpretare a Legii este facilitata si de faptul ca persoanele stabilite prin Lege sa primeasca "Declaratiile de interese" (secretarii generali ai celor doua Camere ale Parlamentului, de exemplu, in cazul deputatilor si senatorilor) nu au prevazute atributii care sa asigure o interpretare corecta a Legii si o practica unitara, care sa faca aplicabila si nu inaplicabila si ineficace Legea.

Cu privire la **regimul incompatibilitatilor**, este de asemenea de subliniat ca nu sunt instituite sanctiuni eficiente care sa descurajeze nerespectarea Legii, simpla demisie fiind a coercitiei aproape nesemnificativa, pe care oficialii a trateaza in consecinta. Monitorizarile realizate dupa adoptarea Legii au identificat un numar relativ mare de cazuri de incompatibilitate, oficialii respectivi ramanand in continuare in functii, fara sa suporte nici o consecinta pentru incalcarea Legii.

Potrivit art. 83 alin. (4) din Titlul IV al Legii nr. 161/2003, „*Procedura de constatare a incompatibilitatii este cea prevazuta in Regu/amentul Camerei Deputatilor si in Regulamentul Senatului*”. In ce priveste incompatibilitatile senatorilor, Regulamentul Senatului, aprobat prin Hotararea Senatului nr. 16/1993, a reglementat, prin art. 172 - 175 alin. (1), cazurile de incompatibilitate ale senatorilor precum si iesirea, prin demisie, din aceste situatii. La data de 18 noiembrie 2003, ulterior revizuirii Constitutiei din 1991, prin Hotararea Senatului nr. 20, privind modificarea si completarea Regulamentului Senatului (aprobat prin HS nr. 16/1993), a abrogat explicit si in intregime Sectiunea privind incompatibilitatile senatorilor. Ca urmare a acestui fapt, din data de 18 noiembrie 2003 Legea nr. 161/2003 a devenit practic inaplicabila sub aspectul constatarii starilor de incompatibilitate a senatorilor si al iesirii lor din aceste situatii.

In ce priveste incompatibilitatea dintre calitatea de parlamentar si exercitarea profesiei de avocat, nici Legea "anticoruptie" nr. 161/2003 si nici Legea nr. 280/2004, de modificare si completare a celei dintai, nu au rezolvat aceasta necesitate. Experienta anilor de dupa 1989 a aratat ca inexistenta unui text de lege care sa instituie, in mod adecvat, incompatibilitatea dintre cele doua calitati a constituit una din cauzele coruptiei la nivel inalt din Romania. Chiar si dupa adoptarea Legii nr. 280/2004, parlamentarii avocati au ramas liberi sa pledeze in orice cauze civile, penale, comerciale etc. care se judeca la curtile de apel si la Inalta Curte de Casatie si Justitie (ICCJ). Introducerea interdictiei ca parlamentarii avocati sa pledeze in cauzele care se judeca la judecatorii si tribunale este cu totul insuficienta. Un argument In acest sens il constituie faptul ca ICCJ si curtile de apel sunt mai ales instante la care se exercita caile de atac (si la care hotararile judecatoresti devin definitive). Un studiu realizat in vara anului 2004 la nivelul Ministerului Justitiei, al carui obiectiv declarat a fost sa evalueze "*integritatea si rezistenta la coruptie a sistemului judiciar*", a consemnat, drept una din concluziile cele mai importante, faptul ca "*In activitatea de rezolvare a cauzelor, mai mult de jumătate (52%) dintre judecatori confirma existenta presiunilor politice*". Daca ar fi fost sa ia in considerare chiar si numai concluziile propriei sale evaluari (pe care nici n-ar mai fi nevoie sa le coreleze cu alte numeroase evaluari guvernamentale sau neguvernamentale, interne sau internationale, care caracterizeaza coruptia din Romania drept un fenomen "endemic si sistemic"), Guvernului i s-ar fi impus de la sine solutia legiferarii incompatibilitatii totale dintre calitatea de parlamentar si cea de avocat. La acest capitol ar mai fi de precizat ca din felul In care este redactat Raportului GRECO pe anul 2004, Guvernul pare sa nu fi informat aceasta organizatie asupra faptului ca interdictia parlamentarilor de a pleda in alte cauze decat cele limitativ enumerate in Legea nr. 280/2004 a fost stabilita numai pentru judecatorii si tribunale, si nu si pentru curtile de apel si ICCJ.

Reglementari in plus de cele existente in prezent ar trebui prevazute si pentru incompatibilitatea functiei de magistrat cu functii didactice in invatamantul superior, intrucat functia didactica se plaseaza intr-o ierarhie, iar magistratul intra astfel intr-un sistem de dependenta, mai ales in conditiile in care este implicat intr-o functie didactica de conducere.

Similar se impune procedat si in cazul magistrasilor militari, persoane avand a calitate ce nu poate concilia doua aspecte importante: faptul de a fi ofiter, ceea ce trimite la ideea de veriga intr-un lant ierarhic, si cel de a fi judecator, implicand independenta si imparțialitate. Inadecvata este, sub acest aspect, si includerea ministrului Justitiei si procurorilor in Consiliul Superior al Magistraturii, organism cu competente in ceea ce priveste promovarea si sanctionarea judecatorilor, ceea ce plaseaza cariera acestora din urma in mana reprezentantilor puterii executive.

La data de 26 august 2004, Guvernul a inaintat Camerei Deputatilor un proiect de lege de modificare a Legii nr. 161/2003, proiect inregistrat la Camera Deputatilor sub numarul PL-x 484/2004. In forma propusa de Guvern, proiectul lasa in continuare nerezolvate cele mai multe dintre deficientele legislasiei "anticorupsie", destule dintre ele semnalate si in comentariile de fata. In plus, pentru controlul averilor oficialilor si al cazurilor de conflicte de interese si incompatibilitati, proiectul are in vedere infiintarea Consiliul Nasional de Integritate (CNI), "autoritate autonoma, cu personalitate juridica, supus controlului Parlamentului", avand 11 membri, dintre care 7 judecatori si 2 procurori. Cu toate ca, in principiu, instituirea prin lege a unui organism avand prerogative in materia verificarii cazurilor de conflicte de interese si incompatibilitati, se poate dovedi necesara, organizarea CNI in componenta stabilita prin proiect, incluzand 9 magistrati, este o masura in mod evident neconstitucionala. Art. 125 alin. (3), respectiv art. 152 alin. (2) din Constitutia Romaniei - si, in temeiul si aplicarea acestora, Legea nr. 303/2004 privind statutul magistrasilor (art. 6) - stabilesc ca functiile de judecator si procuror sunt incompatibile "cu orice alta functie publica sau privata, cu exceptia functiilor didactice din invatamantul superior". Or, tocmai intr-o lege reglementand incompatibilitatile oficialilor, a ignora intr-o asemenea maniera insesi normele constitutionale in materie este un fapt nu doar neconstitucional dar si profund irrational. Este de asemeni de precizat ca proiectul a fast initiat si promovat, de catre Ministerul Justitiei, cu incalcarea dispozitiilor Legii nr. 52/2003 privind transparenta decizionala in administratia publica. Exista indicii ca inclusiv ca urmare a acestor critici, formulate public, Parlamentul nu a adoptat proiectul de lege amintit.

In aceeasi ordine de idei, se impune observat ca o parte dintre modificarile aduse deja legislatiei anticoruptie, intre care si cele enumerate la literele a) si e) ale acestor Comentarii, fie nu rezolva problemele, fie le complica sau sunt chiar neconstitucionale, astfel:

- prin modificarile si completarile mentionate la lit. a) si c), de exemplu, a fost introdusa posibilitatea mai multor derogari de la regulile privind incompatibilitatile, care nu fac decat sa relativizeze aceste reguli si sa permita, astfel, o practica contrara principiilor integritatii si responsabilitatii actului de guvernare;

- modificarile si completarile mentionate la lit. b), prin care s-a instituit obligativitatea depunerii declaratiilor de avere inclusiv pentru persoanele care candideaza pentru functia de Presedinte al Romaniei, deputat, senator, consilier judetean, consilier local sau primar, sunt neconstitucionale intrucat au introdus o conditie in plus fata de cele stabilite prin Constitutia Romaniei si prin legile electorale. Potrivit dispozitiilor Constitutiei Romaniei, pot fi alese in "*organele administratiei publice locale*": "*persoanele care au cetatenia romana si domiciliul in tara*" - art. 37 alin. (1) coroborat cu art. 16 alin. (3); persoanele care nu detin functia de „*judecatori ai Curtii Constitutionale, avocati ai poporului, magistrati, membri activi ai armatei, politisti si alte categorii de functionari publici stabilite prin lege organica*" - art. 37 alin. (1) coroborat cu art. 40 alin. (3); persoanele care au „*implinit, pana in ziua alegerilor inclusiv, varsta de cel putin 23 de ani*" - art. 37 alin. (2); potrivit art. 37 alin. (2) din Constitutie, candidatii pentru Camera Deputatilor, "*trebuie sa fi implinit, pana in ziua alegerilor inclusiv, varsta de cel putin 23 de ani, varsta de cel putin 33 de ani pentru a fi alesi in Senat si varsta de cel putin 35 de ani pentru a fi alesi*

in functia de Presedinte al Romaniei". Prin legile electorale mai sunt stabilite interdictii pentru "debilii sau alienatii mintal, pusi sub interdictie" si "persoanele lipsite de drepturile electorale, pe durata stabilita prin hotarare judecatoreasca definitiva". Introducerea, prin Ordonanta de urgenta nr. 24/2004, a obligativitatii declararii averii constituie o restrangere neconstitutionala a dreptului de a fi ales. Potrivit normelor constitutionale (art. 53), exercitiul unor drepturi sau al unor libertati poate fi restrans numai in scopul apararii securitatii nationale, a ordinii, sanatatii si moralei publice, a drepturilor si libertatilor cetatenilor, pentru buna desfasurare a instructiei penale sau pentru prevenirea consecintelor unei calamitati naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav. Acelasi text constitutional mai stabileste si ca restrangerea poate fi dispusa "numai daca este necesara intr-o societate democratica" si "fara a aduce atingere existentei dreptului sau a libertatii". Or, este evident ca dispozitiile Ordonantie de urgenta nr. 24/2004 nu satisfac niciuna din cerintele constitutionale.

Daca reglementarile privind **declararea si controlul averilor** oficialilor sunt in general adecvate, practica in acest domeniu este mai mult decat nesatisfacatoare, fapt confirmat cu prisosinta de monitorizarile realizate de FSD si CRJ, dar si de alte organizatii neguvernamentale si de ziaristi. In urma acestor monitorizari au fost semnalate numeroase cazuri in care oficialii fie nu au depus declaratiile de avere fie le-au completat in deradere sau ascunzand o parte a averilor lor si familiilor lor. In nici unul dintre aceste cazuri, autoritatile competente nu au luat masurile prevazute de lege. O analiza realizata la nivelul CRJ in cursul anului 2004 a aratat ca comisiile de control al averilor, in si asa foarte putinele cazuri in care au intervenit, au functionat in realitate ca institutii care au furnizat oficialilor in cauza adevarate certificate de buna purtare.

Dintre deficientele legislatiei in aceasta materie sunt de semnalat mai ales acelea care fac posibil transferul simulat al averilor oficialilor pe numele rudelor sau prietenilor. Este necesar ca reglementarile amintite sa fie modificate in sensul in care, daca exista indicii despre astfel de transferuri fictive, verificarile sa poata fi extinse si cu privire la persoanele pe numele carera oficialii si-au transferat averile si la conditiile in care aceste operatiuni au avut loc. Este de asemenea necesara instituirea de sanctiuni legale apte sa descurajeze asemenea practici.

Art. 38 al Legii nr. 115/1996 pentru declararea si controlul averilor, modificata si completata prin Legea nr. 161/2003, prevede ca oficialii pot fi supusi controlului averilor numai daca *"exista dovezi certe ca anumite bunuri ori valori, pe care le au in patrimoniu, nu au fost dobandite in mod licit"*. Conditia existentei "dovezilor certe" este inacceptabila si va face practic intotdeauna imposibil controlul averilor demnitarilor in legatura cu care exista suspiciuni de dobandire ilicita. Modificarea acestei dispozitii este necesara in mod evident. Se impune inlocuirea conditiei "dovezilor certe" fie cu *"indicii ca anumite bunuri ori valori nu au fost dobandite in mod licit"*, fie cu *"motive rezonabile sa se creada ca anumite bunuri ori valori nu au fost dobandite in mod licit"*.

De asemenea, din cauza insuficientei claritati in formularea prevederilor legale, publicarea declaratiilor de avere reprezinta una din practicile cele mai neunitare la nivelul autoritatilor si institutiilor publice. Astfel, desi au pagina proprie de Internet, multe autoritati si institutii publice au ales sa publice declaratiile de avere in Monitorul Oficial. Art. 4, alin. (2) al Legii nr. 115/1996 pentru declararea si controlul averilor, astfel cum aceasta a fost modificata si completata prin Legea nr. 161/2003, stabileste ca: *"Declaratia de avere se publica pe paginile de Internet ale Parlamentului, Guvernului, ministerelor, celorlalte autoritati ori institutii publice centrale, prefecturilor sau consiliilor judetene, dupa caz, sau in Monitorul Oficial al Romaniei,*

Pariea a III-a". Acelasi alineat mai stabileste si ca cheltuielile de publicare se suporta de catre persoanele juridice din care fac cei ale caror declaratii se publica. Consideram ca este necesara amendarea Legii nr. 115/1996 si reglementarea explicita a obligatiei institutiilor si autoritatilor avand pagina proprie de Internet de a publica declaratiile de avere pe aceasta pagina, si nu, alternativ, in Monitorul Oficial. O asemenea solutie se impune, pe de o parte, pentru a se asigura un acces cat mai larg al publicului la aceste acte iar pe de alta parte pentru a se evita cheltuielile inutile din banii publici cu publicarea in Monitorul Oficial a declaratiilor de avere. Este de asemenea necesar ca formularul declaratiei de avere sa contina precizari ale oficialilor cu privire la toate functiile publice detinute pana la data ultimei declaratii de avere, pentru ca persoanele interesate sa poata urmari evolutia averii unui oficial sau altul de-a lungul intregii perioade in care acesta a ocupat pozitii publice. In acest scop se impune legiferarea obligatiei institutiilor si autoritatilor de a arhiva, cu termen de pastrare permanent, declaratiile de avere ale personalului propriu.

Legislatia "anticoruptie" este lacunara inclusiv atunci cand omite sa precizeze unde depun declaratiile de avere persoanele desemnate ele insele sa primeasca si sa pastreze declaratiile de avere ale personalului autoritatii/institutiei. Cateva exemple in acest sens sunt seful Cancelariei Administratiei Prezidentiale, secretarii generali ai celor doua Camere ale Parlamentului, secretarii generali ai prefecturilor etc.

15 noiembrie 2004